

EDITORIAL

Per a la majoria de gent ja s'han acabat les vacances, queda enrera la il·lusió de preparar-les i de gaudir-les. Però nosaltres encara tindrem, quan l'estiu acabi d'acomiarar-nos, tres dies més de folgança: els de la Festa Major. Tres dies per a aprofitar a fons, abans d'endinsar-nos en els dies cada cop més curts i les nits llargues i fresques de tardor.

I aquest any la Festa Major vindrà a cloure tot un seguit de festes locals de barri (Sant Pere, Pla de Baix, Racolta, Can Camps) les quals, d'un temps ençà, estan sorgint amb força, i que han tingut una participació notable, cosa que vol dir que omplen un buit i tenen un sentit.

Deixant de banda la xerinola i l'alegria que tota Festa Major comporta, voldríem remarcar un greu problema que es planteja cada any a la comissió organitzadora de les activitats i espectacles, el qual preocupa a molta gent: el d'un equilibri raonable entre pressupost i qualitat de la festa.

Cert que si el pressupost és elevat, es pot aspirar a una major qualitat, però tampoc no és menys cert que també es pot assolir una qualitat decent amb un pressupost ajustat. Tot és qüestió d'imaginació, d'esforç buscant i estudiant totes les possibilitats i combinacions del mercat de l'espectacle, i de conèixer les possibilitats reals de Besalú retallant allò superflu o allò que, no essent superflu, és retallable.

Si no anem errats, dues terceres parts del pressupost van per a l'envelat (625.000 ptes. aquest any, perquè és petit) i la Principal de la Bisbal (1.100.000 ptes). Sens dubte que són molts diners per a un poble com el nostre. I aquí és on sorgeixen els interrogants:

És indispensable, l'envelat, per a crear ambient de Festa Major? Però si es suprimeix, quin local del poble tindria condicions per a suplir-lo?

I la Principal de la Bisbal? És una tradició en la nostra Festa. Els tenim des de fa trenta-cinc anys. Ara bé: no està resultant molt cara i feixuga, aquesta tradició? Seria un cop molt dur per a la qualitat i serietat de la Festa, l'absència de la Principal de la Bisbal?

Una altra qüestió: cal celebrar la Festa Major els dies que toqui, siguin quins siguin de la setmana? ¿O seria millor traslladar-la, com fan d'altres pobles, al cap de setmana més proper, assegurant així una major afluència dels pobles veïns amb el que això suposa d'ingressos? Però aquest problema va lligat amb el que hem dit més amunt: el compromís de la Principal de la Bisbal amb Besalú és centrat en els dies exactes en què s'escau la festa. Què pesa més?

Si tenim en compte que la Festa és deficitària, i que els diners que falten surten de l'Ajuntament, per tant de les butxaques de tots, quant costa a aquelles persones o famílies que, per tal de col·laborar-hi, agafen llotja i l'abonament? Ens sembla que si fés-

sim nombres, molt cara. I això després de les vacances, i quan comença el curs escolar, amb les fortes despeses que representa per a moltes famílies.

Aquests són alguns dels problemes que provoca la qüestió econòmica de la nostra Festa Major. «Tallaferro» simplement els planteja sense pressuposar quina és la millor resposta o l'adequada, entre d'altres raons perquè la desconeix. Només constata el problema, perquè és aquí i no es pot ignorar.

NOTA: Aquest número de «Tallaferro» consta de vuit pàgines en lloc de dotze, com els anteriors. La raó és estrictament econòmica. El pressupost que té assignat la revista, ens permet la publicació de sis números a l'any, quatre de dotze pàgines i dos de vuit. Confiem que aquests dos números, més limitats quant a extensió, es podran reduir a un -el que ara teniu a les mans- gràcies a les aportacions de la Caixa d'Estalvis Provincial i de la Banca Catalana.

ÍNDEX

Editorial	1
Pàgina literària	2
Informació	3
Homenots	4, 5 i 6
Informació	7
Còmics	8

Aubert, impressor, S. A.
Hospici, 9 - Tel. 26 02 68
OLOT
Dip. Leg.: GI-153-84.

NOTA: «Tallaferro» no es responsabilitza necessàriament de l'opinió que expressin els articles signats.

PSICONOCTURNITAT

L'escassa llum esculpia, damunt l'irregular empedrat de la plaça, perfils i volums que tenien l'estranya particularitat de fer-me venir a la memòria tots aquells records, habitualment arraconats en el lloc més tenebrós de la meva ment, que en parlaven de la por i del defici que, per una causa o altra, havien marcat determinats moments de la meva existència. Ara, però, semblava com si la totalitat d'aquests instants s'haguessin unit en una única vibració per acompanyar-me vers aquell funest destí que, segons pressentia, podia ésser el meu.

Tot romania silenciós, com adormit. Un ànim asserenat potser no hi hauria intuït més que una lleugera ombra de misteri; el misteri d'una nit de lluna vella dotada de moviment –perquè un lleuger tel de núvol va resseguint l'espai– capaç d'embolcallar qualsevol esperit sensible. Per a un ànim poc emotiu, possiblement no seria més que una tranquil·la (o tal vegada avorrida) nit de primavera.

A mi, però, lluny d'aquests estats d'assossec, una inexplicable hipersensibilitat em dominava i m'introduïa en un món desconegut, tensiu, agressiu, que alterava fins la més insignificant de les meves alteracions nervioses.

No era aquella plaça tan familiar per a mi: l'espectadora, des d'uns vint metres escassos, de la meva naixença; el testimoni dels meus entreteniments d'infant, sense ni un sol indret inexplorat; l'encobridora que, en els fugissers amors d'adolescent, posava sempre a l'abast, a entrada de fosc, i si feia al cas, un racó poc il·luminat o l'escaleta menys transitada; el pas obligat de la meva joventut quan anava al cafè; la cada vegada menys àgora espontània dels diumenges o dies de mercat; la de Sa Majestat, la de la República, la del «Generalísimo», la de la Llibertat... i la de «Qui - sap - què - més»; la que havia creuat encara no feia dues hores; en definitiva, la plaça del poble, la del meu poble. Havia deixat de ser ella mateixa; havia deixat de ser la meva.

No tenia cap mena de dubte que era ella, que havia sofert un canvi, i no jo: jo em trobava com sempre, si bé impotent davant l'atmosfera que se'm filtrava cos endins; per altra part, no havia begut res fora d'un parell de cafès que segurament ajudaven a accentuar la meva excitació. No podia, tampoc, donar cap mena d'explicació d'aquell fet tan excepcional que no veia, però que sí copsava amb cada fibra del meu cos.

Des del primer moment em vaig sentir impossibilitat de moure'm del lloc on era. La tensió o, si voleu, el terror, no em per-

metia de canviar de lloc, així que, tot i deixant-me anar, vaig arrupir-me estintolant l'esquena en un dels pilars que envolten la plaça. En aquesta postura intentava raonar i superar la situació d'una manera lògica, però els intents eren vans i la nit se'm feia eterna. El meu estat nerviós creixia per moments, i sovint vaig sentir-me molt a prop del defalliment i la follia. El terror que experimentava era, però, tan inexplicable com la situació mateixa: venia a ésser la sofisticació de la por, el terror de l'absurd. Jo notava que no provenia de dintre meu, aquesta sensació, sinó que el seu alè omplia l'aire i em penetrava impregnant-me tot sencer.

A trenc d'alba la meva agitació va donar de baixa i, a poc a poc, vaig anar aconseguint el domini de mi mateix, cosa que em féu decidir de reprendre el camí de casa. En passar per davant dels baixos on s'amunteguen, polsosos, els llibres que intenten ésser la Biblioteca Municipal, em cridà l'atenció la seva porta esbatanada. La curiositat m'impulsà cap a dins en veure, a terra, a dos passos de l'entrada, un llibret obert. No sé quin impuls em va dur a precipitar-me al seu damunt i llegir àvidament les planes que se m'oferien. La meva sorpresa fou fora de mida en comprovar que les expressions que el llibre contenia apareixien totalment buides de sentit, no volien dir res: era com si al llibre li hagués estat arrabassada l'essència, o com si aquesta s'hagués vessat volatilitzant-se tot seguit. El llibre se'm desfeia a les mans, se me n'anava mentre l'estava fullejant. Va ser llavors que vaig buscar un títol, un autor, i que, ansiós, vaig mirar el lloc: les cobertes eren negres, d'aspecte antic, i també se'm fonien entre els dits. Es tractava d'un llibre de contes, sens dubte, i per un instant vaig veure clarament, relluïnt amb lletres d'or damunt del negre, el nom de l'escriptor.

De cop i volta va semblar que les idees em bullien dins el cervell, i per un moment, sols per un moment, vaig comprendre la nit acabada de passar: jo havia viscut dintre l'ambient de les «Narracions extraordinàries» d'Edgar Allan Poe a la vegada, quan totes plegades duïen a terme un extraordinari esdeveniment digne, únicament d'elles, d'esmunyir-se de les planes i barrejar-se amb l'aire de la nit.

Aquell mateix matí vaig parlar amb l'encarregat de la biblioteca. M'explicà que la nit abans, com que no trobava la clau, optà, confiat, per deixar la porta oberta. Pel que fa al llibre, em digué que desconeixia que n'hi hagués hagut mai cap amb tals característiques; les edicions que posseïen de Poe no responien, ni de bon tros, als detalls de la meva descripció.

Parlem de teatre!

Al voltant de la taula

Benvolguts amics: Si tots plegats ens coneguéssim una mica millor, segurament que la convivència i l'harmonia entre tothom serien un fet. «Al voltant de la taula» vol intentar donar-vos a conèixer com són, que pensen la gent del teatre, mitjançant unes xerrades en les quals els personatges contesten deu preguntes que se'ls fan. Avui tenim:

En SILVESTRE OLIVERAS I SURROCA. De tot ell emana una gran simpatia, encomanadissa, bon amic de tothom, extrovertit a carta cabal, amb un sentit de fina ironia, capaç de convertir-se en el «showman» de qualsevol reunió i de fer-te passar una vetllada deliciosa. El seu hobby: el teatre i els esports. El seu plat favorit, seques amb bofitarra. És quasi massa sincer, i malgrat les aparences, és pessimista.

La CRISTINA PONS I PORTAS: Femenina, no feminista, d'una sensibilitat exquisita, quasi tímida, amb una simpatia natural, molt detallista. El seu hobby: llegir, llegir i llegir. El seu plat favorit: les verdures. En el teatre i per al teatre (del qual és gran entusiasta) jo l'he vista amb una franca rialla, amb un somriure als llavis i amb llàgrimes als ulls.

SILVESTRE

1.- Què és la felicitat?

Poder fer contenta tota la gent del meu voltant, el conjunt de tota una sèrie de vivències, de petites coses, viscudes diàriament.

2.- L'erotisme i l'exotisme, no creus que són una busca incessant d'aquesta cosa abstracta que és la felicitat?

No estan relacionades amb la felicitat, més aviat amb l'egoisme.

3.- Quan et vas enamorar per primera vegada?

Als quinze anys.

4.- És difícil, educar els fills en l'època actual?

Sí, però menys si hi ha una bona convivència familiar.

5.- Es parla molt de les infidelitats de l'home. Creus que n'hi ha tantes com diuen?

Desgraciadament, en tothom la infidelitat es dona massa sovint.

6.- És possible ésser lleial tota la vida a una sola persona?

És molt fàcil, sempre i quan trobis el caliu necessari a casa teva.

7.- La voluntat de poder està molt arrelada en l'home. Són feliços, els qui manen?

Em sembla que la felicitat està molt deslliçada del poder, i pel que veig, els més poderosos no són pas els més feliços.

8.- Quin ministre et sobra al govern actual?

M'hi sobra el Sr. Moran.

9.- El teu color preferit?

El blau.

10.- Què demanaries per al teatre de Besalú?

Que a la llarga, en sortissin tan bons actors com bones amistes.

Gràcies, amic!

CRISTINA

1.- Què és, per a tu, l'amor?

Donar tot el que pugui de mi mateixa.

2.- Com veus els homes?

Molt egoistes, i sobretot matxistes.

3.- Què prefereixes d'un home: bellesa, intel·ligència, diners, cultura o simpatia?

Simpatia i cultura.

4.- Fes-me el retrat, més o menys, de l'home ideal per a tu.

Jo el somiaria dolç, afectiu, flexible i comprensiu.

5.- Si et fos possible de manar un sol dia, i es complissin els teus desigs, què demanaries?

Jo demanaria sinceritat, imaginació i comprensió, i molt d'amor per a tothom.

6.- Tu, que ets jove, com veus el jovent d'avui? Pots donar-me'n una definició?

El veig tancat, avorrit i monòton.

7.- Creus que la dona s'ha de posar en política?

Si li agrada, per què no?

8.- L'últim llibre que has llegit?

«Cien años de soledad», de García Márquez.

9.- La teva flor preferida?

La violeta.

10.- El teu perfum?

«Ho-hang».

Exòtic nom, i natural tot el teu encis!

FESTA DELS PEÏCADORS

Aquest és el primer any que anem a celebrar unes diades per als nostres socis i simpatitzants, amb especial atenció a la mainada, per tal de fomentar el bell esport de la pesca, el més antic del món juntament amb la caça.

Els actes començaran el dia 1 de setembre, a les 10 de la nit, amb un ball popular a la Plaça de la Llibertat, en el decurs del qual s'interpretarà el popular «Ball de Rams».

Diumenge dia 2, al matí, es disputaran dos concursos infantils (les inscripcions eren del 25 al 31 d'agost, als Esplais). Un concurs serà per a mainada fins a 11 anys, i l'altre d'11 a 14. A les 8 del matí, concentració dels participants al Pont Vell i sorteig dels llocs; de dos quarts de 9 a les 10, temps oficial per a pescar (les senyals seran donades per mitjà de coets). Els concursants hauran de pescar amb una sola canya; per a cada tres o quatre pescadors hi haurà un vigilant, el qual tindrà cura de resoldre els problemes que se'ls presentin, als participants; als petits també se'ls posarà l'esquer (si ells no en saben), mentre que els grans s'ho hauran de fer, igual com tirar la canya a l'aigua i tornar-la a treure, tant si hi ha peix com si no.

A continuació, a la Plaça, recompte i repartiment de premis:

1.- Major nombre de captures.

2.- Major pes.

3.- Major captura, i a partir d'ací per nombre de captures.

Els desempats, primerament per pes i després per ordre d'inscripció. Seguidament, a la Plaça, de dos quarts a les onze,

s'ompliran les llistes dels participants als jocs de cucanya, que començaran a les onze. Les inscripcions s'efectuaran en quatre grups:

A.- Fins a 7 anys.

B.- De 7 a 9.

C.- De 9 a 11.

D.- D'11 a 14.

En d'altres es faran curses de sacs, curses de passeres, buscar el tresor, trencar l'olla, endevinalles, trenca closques, ginkama, etc. Molts premis i llaminadures per a tots els participants.

Els actes d'aquesta primera festa de la pesca s'acabaran amb un dinar de germanor a les 2 de la tarda, durant el qual seran lliurats els vint-i-dos trofeus de la «Lliga 84» als guanyadors. També es lliuraran els trofeus corresponents a les primeres «Dotze Hores del Fluvià», i es lliurará una medalla commemorativa a cadascun dels participants.

Esperem, doncs, que aquesta festa serà encertada no sols pels pescadors, sinó pel poble en general, ja que nosaltres posarem tota la nostra atenció perquè sigui ben acollida i concorreguda, i perquè al final puguem dir «Fins a l'any que ve».

Grup esportiu de Pesca Besalú

CLUB TENIS TAULA BESALÚ

Un públic nombrós, participació amb molt d'esperit esportiu, col·laboració d'algunes botigues i entitats, etc..., van fer un èxit del primer Torneig del Club Tennis Taula de Besalú.

El 21 de juliol es van enfrontar els vint-i-dos inscrits, a fi de qualificar-se per a les semifinals i finals de l'endemà. Els resultats foren els següents:

1r.- Miquel Camós.

2n.- Alfred Sánchez.

3r.- Josep M.ª Gayolà (del CTTB).

4r.- Julià Ortega.

Guanyador del grup de repescats: Roman Hurtós.

Per a la tardor o principi d'hivern, tenim pensat de fer un altre torneig, i també trobades amistoses inter-clubs. Sens dubte, creiem que és la millor manera de promoure aquest esport, sempre comptant amb la vostra participació.

HOMENOTS

Bé, el nom, l'edat, la professió i tot això...

Salvador Boix i Planesses. Nascut el 1910. Oficis varis. Vaig néixer a Salt.

Expliqueu-nos un xic la vostra vida durant la guerra civil.

L'any 36... no, això ve de més enera. L'any 17 pertanyia a la CNT...

Però si vàreu néixer el 10, aleshores devieu tenir sols 7 anys!

No, era l'any 27, tenia 17 anys. Jo treballava en una agència de Girona, l'agència Vallmajor. Llavors no hi havia vehicles, anàem amb els tamborells. En aquell temps nosaltres ja érem formats, i el 27 va venir en Durruti. Escriu!

–No, és que això ja enregistra...

Doncs va venir en Durruti per fer un míting al Coliseu de Girona. Aquell dia el volien agafar!

–Vosaltres, l'havíeu d'agafar?

No! Aquells! Però tu saps qui era en Durruti...?

–Sí, un líder anarquista, no?

No en van tenir prou!, aquells fa-langistes, i això que nosaltres érem quatre gats, eh?

–L'any 36, què va passar?

L'any 36...?

–La Guerra Civil.

Sí. A mi, que no em qualificava ningú, em van dir: «Vadó, aquesta és la nostra. Ací tens una arma. Però ací no, eh?». Havia d'anar a lluitar a fora...

–I on va anar?

A Mallorca, a la primera centúria... Anàvem per centúries.

–Què és allò que vau abatre un avió?

Deixa-ho estar, allò! Anàvem per centúries, jo era caporal de regulars. Presento la cartilla i em donen una centúria. Cap a Mallorca. Una centúria la duia un capità, aleshores, eh?

–Vostè era capità?

Entén-me el que et dic! Era capità de milícies. Una centúria es comprèn de l'exèrcit roig. Vejam si ens entenem... Bé, doncs anem cap a Mallorca. Allò era molt bonic! Desembarquem a la Punta de Mer, «el zapatero» havia d'ésser a les coves del Drac. Allà m'enfronto amb una companyia de requetés. Jo anava de descoberta... Allò va ésser molt bonic, sobre la Punta vam arribar cos a cos; no va durar gaire, però era perfecte! Allí van caure molts d'ells... però ens van enganyar. Allí el Govern ens va vendre. Érem a 7 km de Mallorca i arriba una ordre dient que ens retirem, no volíem retirar-nos, no ho enteníem, i un tal B..., de Banyoles, que era comissari, em digué:

«Boix, retira't...!» No ho entenia. «És que els marins han entrat a dins i els hem de socórrer. Atacarem per darrera». Era una mentida, ens retornaren a la platja i aleshores li vaig dir: «Però on ens heu portat!? Què som, nosaltres... marionetes o República?» Diu: «Boix (jo em dic Boix) és cosa del Govern. Creu que no hem d'atacar perquè és una illa i la bloquejarem». Dic: «Mira, vindrà el bombardeig de Barcelona, i Cataiunya quedarà bloquejada...». Era un innocent, jo. Això passava el 36 o 37. Barcelona fou atacada durament perquè la base era allí. Jo vaig anar a trobar el comandant Ch..., si el trobo el mato! Era de la quinta columna. Vosaltres no sabeu de què us parlo. Era l'element que «enxufava», i quan ens en vam adonar, saps que hi havia, aquí?, el feixisme! Venia dels alemanys. Entén-me, els alemanys van fer les primeres proves de material per a la guerra que havia de venir...

–Però això és que...

Deixa'm estar! Aquí van provar l'armament, l'armament que havien d'utilitzar per derrotar-nos. L'Hitler! I amb tot allò de l'Ebre es veié cagat, en Franco. Allà van morir molts espanyols, molts, perquè hi havia posició que canviava set vegades d'amo en una nit!, entre requetés i nosaltres. Jo ja estava ferit, però sortíem com lleons, perquè érem republicans.

–El van ferir? On el van ferir...?

Al vedat de Suara. Em van ferir el 12 d'agost, a les 12 del migdia, del 1937.

–On és, això?

A Huesca.

GRUP MUNICIPAL SOCIALISTA

El nostre poble ja disposa de la majoria dels serveis més elementals: asfaltat, aigua, recollida d'escombraries, clavegueram, arranjamet del cementiri..., i mentrestant, estem pensant en l'enllumenat que encara ens manca, en la regulació de circulació de vehicles, entre d'altres qüestions. Des que el Grup Socialista estem a l'Ajuntament, el nostre objectiu és portar a terme el desenvolupament d'una política de serveis socials, com a instrument que possibiliti la comunicació, el diàleg, la comprensió i la solidaritat entre els veïns, fent possibles la llibertat i la igualtat real, de tal manera que no hi hagi veïns de primera i segona categoria. Les solucions dels problemes socials

passen per dues formes d'intervenció: l'una, la que tradicionalment s'ha portat a cap al nostre país d'una manera totalment paternalista, en la qual el receptor era una part del tot passiva i conformista. Aquest tipus d'acció benèfica l'han utilitzat indistintament l'Estat, l'Església i les persones individualment a través de les seves institucions (hospicis, manicomis, asils de vells, aïllament de mares solteres, reformatoris d'infants...), a través de la seva iniciativa particular i formes d'intervenció totalment marginadores. L'altra, és la que aquest Grup Socialista vol portar a cap en aquest Ajuntament; aquesta passa per crear els canals de participació suficients que permetin als veïns, i especialment als usuaris, de poder intervenir en el planejament, seguiment i resolució dels seus problemes a fi que siguin

els propis interessats els protagonistes de l'acció social.

La solució als problemes socials, ha d'integrar-se en programes globals i en una acció coordinadora que respongui a la problemàtica real, incloent el màxim de recursos existents a fi de fer els serveis més rendibles socialment, i evitar la duplicitat de prestacions.

Si volem exercir la democràcia, hem de facilitar la possibilitat real de practicar-la cada dia i per això, l'Ajuntament de Besalú, a través dels seus òrgans de govern, potenciarà al màxim els canals de participació per tal de fer-la més efectiva, ja que és important que ens eduquem en l'exercici de la democràcia perquè així s'enforteix, i és l'únic sistema vàlid de desenvolupar en la solidaritat bàsica per a una bona convivència humana.

—Osca!

No, a Huesca, que és d'Aragó...
No en vull pas, de Coca-Cola. Porta'm un got de vi!

—I el van ferir, on, exactament?

Tornem-hi! Al vedat de Suara.

—No, no!... Al braç, a la cama...

Mira-m'ho!

—A la cama.

Jo ho tinc tot artificial, per això no m'he pogut guanyar la vida, perquè no he pogut complir en la feina. He treballat en molts llocs, però havíem d'anar a escorxar... No podia pujar al burro; feia de manobre i no podia estirar el carretó; havia d'anar a llaurar i no podia fer les juntes... Eh!, camino normalment, però sóc ferit, més que un altre, perquè tinc el «carcanó» trencat.

—Només cobra 6.000 ptes.?

Sí, 6.000. Em moro de gana!

—I no us la revisen, aquesta pensió?

No he tingut res a fer-hi. L'advocat d'UGT, aquell de can..., em va donar a entendre que no hi havia cap solució; ara, després d'haver estat lluintant, sentint una cosa... ara res...

—Sí, senyor.

Doncs no, en canvi n'hi ha que estan cobrant 56.000 ptes., tot i que han pogut treballar, ells. Jo no podia ni tan sols ésser autònom, perquè no en tenia per a pagar la societat. No podia picar, no em podia penjar per a tallar una aulina... Després d'estar treballant deu anys al pantà de Sau, no els vaig poder pagar!

—Quins oficis ha fet, vostè?

Què?

—Que quins oficis ha fet...

Tots els que vulguis. Quan era jove, abans que em passés això, jo no necessitava de ningú, però amb això, fill meu...

—Els anys de la dictadura varen ésser durs?

Eh?

—Els anys de la dictadura, després de la guerra, què va passar? Vau estar a la presó?

Ara no sé de què em parles, tu...

—Quan va acabar la guerra.

Sí...

—Vau estar a la presó?

Al temps franquista? Sí, home, em van agafar quan treballava al pantà de Sau. Van dir que es féu un robatori. Va venir la policia de Barcelona i, no sé per què, em van agafar. Encara no ho entenc, això. Suposava que havia de sortir a les setantadues hores, no havia fet res, i em van tenir tres mesos, sense anar a cap jutjat. Mai no em van preguntar res!

—A quina presó va estar?

A la Modelo de Barcelona.

—Quin any era, això, més o menys?

El 54, cap al 54... Al cap de tres mesos em van fotre al carrer. Vaig tornar a l'empresa amb què treballava al pantà, em van tornar a admetre, vaig mirar de parlar d'allò, i saps què em va dir un ex-coronel de regulars expulsat, eh?, saps que em va dir?... que era roig! Jo em pregunto: per què, això? Si jo no he robat! No he matat! Hauria pogut fer-ho, però jo no...

—Mai no havia estat vostè?

No!, he tingut simpaties, però no em van agradar.

—No li van agradar...

No era allò perfecte. Tenia contactes, perquè em conec la frontera, però no em van agradar. I saps per què? Mira on és, en Carrillo...

—Que era maqui?!'

Calla, tu! Però on és, on és la Passionària? Se'n recorden, d'aquests paralítics que no podem viure? No, d'aquests no se'n recorden. Qui és, en Carrillo? Però si l'han expulsat de tot arreu!

—Sí, senyor.

Bé, no, entén-me el que et dic. On ha arribat? I aquella...

—Hi ha molta rancúnia, encara, oi?

Sí, però mira, si tu ets un contrari meu, de moment t'haig de perdonar, he de veure què faràs. Si jo domino, no t'haig de matar, de moment... Però camina, recorda-te'n... I si no camines, canvia. No ha d'importar, que un altre vingui i digui el que has fet tu, jo no hauré de mirar abans... Quantes morts que es van fer, endutats i no pagant! Per odi! Nosaltres i ells.

—A la guerra va passar molt, això, oi?

En general... i jo em pregunto: on ha anat a parar, la Humanitat? Sempre hipocresia, i no parlem dels camps de concentració. Al d'Horta (ací som cinc que hi vam estar) venia un sacerdot i corria el fuet...

—El fuet?

El fuet corria. Al matí parlaven d'amor, i a la tarda amb el fuet; eren horrorosos...

—Vostè va ésser-hi, a Horta?

Hi érem sis o set de Besalú. Potser ells no voldran dir-ho, però jo sí. Al matí venien aquells senyors i a la tarda vinga cops... A l'hora del ranxo ens deien: «Sois más rojos que la sangre». Jo vaig parlar amb el capellà i li vaig dir: «Nosaltres... com ho hem de creure, això?. I saps què em va contestar?, doncs «que no eren capellans»! Jo mateix vaig veure un cas a l'hospital del carrer Tallers: un ferit tenia una bala incrustada aquí, a l'espina, s'havia de morir i li van dir «ja ets mort!», i ve el capellà perquè combregués; aquell xicot era comunista i s'hi negà. Era noble, aquell noi. Si l'altre hagués tingut moral, l'hauria deixat estar, però no, ell vinga a insistir, i l'altre es va empenyar tant que li tirà per terra els estris. Els dos sentinelles el van assassinar a cops de baioneta, ja em diràs tu! L'home que ha vist això, què ha de fer...?

—Sí, sí...

No... no parlem d'això. Jo, que sigui contrari teu tant li fa. Hem de mirar si ens avenim i parlar, potser arribarem a un acord, però aquell senyor... Vaig quedar decepcionat! Al camp d'Horta n'hi ha cinc d'ací que hi van ésser, però l'assassinat del carrer Tallers només el sé jo. Vaig sortir en llibertat perquè el director d'allà es va espantar. Dic: «Heu fet una cosa...! Mireu bé el que heu fet...!». I em van donar la llibertat provisional.

—I això de les pensions, us les apujaran o què?

No ho sé. Jo, tot estirant, de la pensió de Beuda només cobro 11.900 ptes., i de la guerra 6.000; n'hi ha que en cobren 50.000... Deixem-ho estar, vaig tirant... Però jo em pregunto: Si es pogués veure un vídeo del que s'ha fet, eh?... Jo he estat molt animal, però allà, davant les criatures no, eh? Perquè quan nosaltres vam anar..., parlo de Ma-

llorca, ens portaven a les «alambredes»; llavors hi havia un tal B., de Banyoles, que era comissari. Jo portava la centúria i ell havia de vigilar els militars, i al primer contacte que vam tenir amb ells ens trobem amb dues criatures al davant de tots, i li vaig dir, a en B.: «No t'emboliquis...». Hi havia un noi de Manlleu que portava la bandera de la guàrdia; semblava que a pesar que portava un mauser no havia fet mai la mili... Va quedar, pobret, igual que un colador, va caure rodó.

Tenien dotze morters del 51, i llavors jo i aquest de c..., que va morir per burro, vam emplaçar els morters i vam començar a disparar. Ordeno l'atac... Escolta!, no havia vist mai tanta xocolata ni tanta sobrasada com allà. Els vam agafar dues companyies. Hi havia el caporal... aquest de C... aviat hi cau, li va anar just. Vam detenir tota la línia de ferro que venia de Manacor. Jo aleshores era mig analfabet; telefono a Palma i em contesten, no sé qui era: «¿Cómo está el frente?». Dic: «Bien». Diu: «¿Dónde están los republicanos?». Dic: «En la playa, todavía». «Así llevaremos la compañía»... D'aquests, dels requetès, dic: «Sí, ya la puede llevar...». Agafo la centúria, la divideixo per voltar-los... però no en va venir cap. Aleshores nosaltres ja estàvem venuts...

—I això de l'avió, com va anar?
(!...).

—No en vau fer caure un, vosaltres?

Sí, un tal M..., de Santa Coloma.

—Com va anar? Ens ho expliqui...

Metral·lava, era italià, baixava, s'enlairava i tornava a baixar, i aquell noi, amb una metral·ladora va tirar dues o tres ràfegues. Volava tan baix que el va fer caure. Bé, llavors fou quan vam saber que hi havia italians.

—Es aquí el d'això (micro). Dic que parli per aquí. Si parla així, normal, ja ho agafa, aquest aparell. No hi ha problema.

Què havíem dit?

—Això del comissari, i que hi havia italians.

Vaig dir «És italià...!». I em diu: «No pot ésser. Si ens haguessin vingut a bombardejar, haurien estat els de Franco, m'entens?». «És internacional. Va per a llarg!». I em diu: «Boix,

estàs borratxo!». «No, veuràs on anirem a parar». Bé, va ésser un fracàs. Per culpa del govern d'ací, de la «camarilla» que hi havia, perquè si nosaltres, tant com havíem avançat, no ens haguessin enganyat, no ens hauríem pas retirat, hauríem atacat Mallorca, i quan es va acabar això, Mallorca fou la base des d'on van bombardejar Catalunya.

En Largo Caballero i la mare que els havia parit a tots; no, i els que hi ha avui! Allò va ésser un fracàs! Una vergonya!

—I no voleu dir que ara això ja s'hauria d'acabar, aquests sentiments?

Deixar-ho estar... no!

—A, no?

Nosaltres no. A veure si acabaràs tu el que hagis patit.

—No, això no.

Ah!...

—Vull dir que ells ja s'acabin...

No, no, ni ells ni nosaltres. El que em sap greu és que hàgim d'ésser llençats igual que una burilla. Això, em sap greu. Que surtin aquests pallassos, que no valen res, i que s'hagin de guanyar la vida amb el que hem defensat nosaltres, no ells! Jo respecto tothom, no s'han pas de morir, però nosaltres ho hem fundat, no?

—Què en pensa, del jovent d'avui, vostè? Li agrada o no?

Entén-me el que et dic. Això hauria de matisar-ho molt. Tu pots ésser un noi educat segons com t'hagin pujat, segons l'estat social; hi ha pares que no són ningú, s'estima un fill fins al límit, però d'aquí no passes... Bé, en fa alguna..., i n'hi ha que diuen: «El meu fill?, no!». Només tens una cosa a fer, mira, demà vols veure la televisió, no?

—Ah, això està bé!

Demà has d'anar al cinema?, tampoc.

—Això està bé, molt bé...

I quan et passis, sis mesos aquí! Ara bé, jo pregunto una cosa...

—Però el pal no...

Calla, entén-me. Aquell fill, per exemple, és indomable, anem a buscar un cas, eh?, que sigui un mesell. A un reformatori: necessita rigor, encara que plori, que això t'arrenqui el cor, però ho ha d'aguantar. Jo ho

qualifico així: m'arrencaran l'ànima, però si s'ho mereix, s'ho mereix.

—Bé, què?

Hi ha alguna altra preunta, vejam, mirem-ho...

—No, perquè de fet, biografia, tal...

Aquesta!

—Ah, un record bo de Besalú...

Eh?

—Digueu-nos un record bo de Besalú...

Només hi he vist que hipocresia, per a mi. Jo no sóc de... sóc! Sóc fill de Salt, però només hi vaig viure dos anys i mig. Hi veig hipocresia.

—Què en pensa, de la gent de Besalú?

Ja t'ho he dit. Hi ha molta hipocresia, però molta. M'he trobat a la postguerra, era esguerrat, eh!, i haver de treballar de franc per poder menjar... jo i el..., haver de treballar per ell perquè era tacat dels pulmons, i marxar una vegada a Sant Hilari... Jo portava una documentació amb un paper que era dubtós, em va agafar un caporal primer d'aquí i em va dir: «Si me da la gana, le meto una hostia; si me da la gana, una patada en los cojones; si me da la gana no le hago nada». «Doncs carda el que vulguis, no?».

—On viu, vostè? On té la casa?

Estic en unes ruïnes.

—Però cap a on?

—Aquí al carrer dels Horts, en unes ruïnes a punt de caure, però no em puc permetre el luxe d'anar enlloc més.

—Voleu dir que no podrieu demanar un altre lloc?

Sí, ja, eh? El que diem. Jo em pensava que preguntant, fent valer el dret... m'entens?

—Que us molesta que fumem?

Tinc reuma. No és que hi anés per interès. Un advocat, demanar una revisió del que és, iem diran: «Vostè, per què no ha pagat el «Seguro Social»? Però desgraciats, si no m'hauria pogut guanyar la vida. No he pogut llaurar perquè tinc el «carcanó» trencat...

—Bé, Vadó...

Ja està, això?

—Això ja està, ha estat...

EL RACÓ DE LA NOSTRA HISTÒRIA

A Espanya, els fenicis varen estar-hi fins al 700 a.C., data en què els grecs els van fer fora.

Continuant amb els fenicis, i generalitzant, podem dir-ne que eren un poble aventurer per excel·lència, no com els grecs, que es limitaven a saltar d'illa en illa; els fenicis gosaven aventurar-se tan lluny de les seves terres i dels seus mars, que fins i tot hom creu que podien haver explorat l'altre costat de l'Atlàntic, o sigui Amèrica. Hi ha vestigis que semblen provar-ho en restes d'escriptures púniques.

Quant a la mitologia, ben poca cosa en sabem; el periple del meravellós Han-nan, en un relat de Plauto, ens parla dels costums en matèria agrícola d'aquest poble. Les seves primeres creences anaven encaminades a un únic déu, però associat a la idea d'una trinitat. El déu era conegut amb el nom de Ilo (el Elim) a les comarques del nord, i amb el nom de Bel o Bhal a les del sud.

La triada, o associació de tres divinitats estava, doncs, formada per Baal - Astartè - Melkarth. Tenien Baal com a cap visible, i era a qui es dedicaven la majoria de les estàtues de les poblacions més importants, Tiro, Sidon... El rei de la ciutat era anomenat fill del déu i distribuïdor de les riqueses, i el gran sacerdot era el representant d'Astartè, reina del cel.

Durant els quasi cinc-cents anys que van estar a Espanya, introduïren les palmes, principalment a la zona de Llevant, Elx...

Un dels noms que ha perdurat fins als nostres dies és el d'Adonais, un dels components de la triada que més ressò tenia al sud de Fenícia.

Les diferents colònies que establiren a Espanya: Gadir, Malaka, Sexi, Andera, Ebussus (Cadis, Màlaga, Almuñécar, Adra i Eivissa) són producte de l'última expansió, la que correspon als segles XII-VII. El naixement i l'expansió de l'imperi asiri, amenaçaren l'expansió dels poblats fenicis els quals, els segles X - IX, foren sotmesos a vassallatge.

Aquesta dominació provocà revoltes constants, provinents de Tir i Sidó; més tard patiren la influència d'Egipte, Babilònia i Pèrsia, i per fi els romans, que incorporaren el seu territori a Síria, i a partir de llavors se'ls coneix com a siris.

Mentrestant, a Grècia es produeixen les dues darreres invasions —el 1500 pels aqueus i el 1200 pels doris—. De llavors endavant es comencen a construir les ciutats-estat, els reis, els terratinents i l'aristocràcia, cosa que portà un palès empobriment del sòl, ço que llançà els grecs a la colonització de la Mediterrània.

Lluís Bach - Esteve i Auguet

Cartes al Director

«OBRES CAN CAMBÓ»

Sr. director del butlletí d'informació «Tallafarro».

Company i amic:

Vaig rebre, igual que, com suposo, tots els veïns caps de casa de la vila, els dos primers números de la publicació de la qual sou director, i a la qual desitjo molts anys de vida i prosperitat sempre que contribueixi a una sana formació i millor convivència entre tots.

El primer em va causar bona impressió, en general, però vaig observar-hi un detall una mica significatiu que tant es pot interpretar com un oblit o descuit, com pot donar motiu als malpensats que davant la proximitat, en aquella data, de les eleccions al nostre Parlament, algú o alguns esperaven una substitució. Em refereixo a l'apartat de l'àrea d'urbanisme amb el títol «Obres a Can Cambó», en el qual es fa esment de la celebració d'un acte públic amb motiu de la instal·lació de la primera pedra, acte al qual serà convidat el Molt Honorable President de la Generalitat, sense esmentar-ne el nom.

Per altra part, resulta una mica estrany parlar de la primera pedra tractant-se d'un immoble que té molts anys, potser dels més vells de Besalú, i en el qual ja fa cinc anys i escaig que s'estan fent obres; així doncs, sembla que s'escauria millor parlar de la darrera o última pedra si algun dia s'hi acabessin les obres.

Quant al segon número, potser perquè he esdevingut un retrògrada, em va decepcionar la publicació d'un escrit que deixava un regust d'antropòfag, cosa que em féu la sensació que no afavoreix pas el Butlletí.

Segons el meu modest entendre, tractant-se d'un mitjà informatiu municipal seria més adient exposar els temes que interessin directament als contribuents i els afecten, com per exemple l'aigua i la polèmica sobre la controvertida Casa Cambó, detallant les inversions que s'hi han fet, ja sigui per aportació directa dels veïns, de la Corporació Municipal, préstecs concertats detallant els corresponents interessos i estat d'amortització, donatius... etc.

També seria bo, tota vegada que estem en règim democràtic, que l'executiu anunciés l'admissió de suggeriments dels ciutadans respecte a les necessitats de la població, suggeriments que se li podrien adreçar per conducte del mateix Butlletí o bé directament de paraula o per escrit.

Un altre procediment de participació indirecta del veïnat que podria utilitzar-se en casos d'interès general, mirant sempre pel bé de la comunitat, seria que aquesta es pogués manifestar en forma d'enquesta o referèndum. Aquest procedir resultaria molt al·liconador per la seva nitidesa i resultats, i evitaria les polèmiques posteriors, com la que ara cueja referent a la futura instal·lació de serveis.

Mana i disposa del teu amic,

J.

TOTS ELS ABUSOS FAN MAL

Com a inici de la meua rèplica a Joan Grèbol sobre les seves reflexions entorn a l'esperit d'un porró, publicades al passat número, voldria aclarir que no em puc considerar prou capacitat per a jutjar els efectes que pot produir fumar-se un porro. No en solo fumar.

El que sí que puc dir, és que també s'han celebrat festes i bacanals amenitzades amb altres drogues que no pas el contingut d'un porró. Tinc entès que els «jeques moros» n'eren ben adeptes, i segurament que també els indis, amb la seva pipa de la pau. Les drogues no han sorgit tot just ara, ni de bon tros.

Amb això no voldria, de cap manera, lloar el porro. Només recordar als lectors que existeixen drogues tan o més perilloses per a la salut, i que dintre aquestes, segons els metges, també hi figuren els productes elaborats amb esperit de vi (alcohol) i el tabac, degut a l'hàbit que produeix.

Joan, tot són drogues, i per tant, si se n'abusa, totes fan mal! Dins una classificació, no et podria dir quina és la més perjudicial.

Per tant, jo no demano que desenterrem els porrons de la convivència, ni tampoc els porros, però el que sí que demano és que lluitem contra tots els abusos i, sobretot, contra l'expansió de les drogues als col·legis. Aquí sí que hi ha un mal greu per on començar a lluitar. No deixem que es jugui amb la innocència de la mainada.

Octavi Balés i Juanola

Calendari d'activitats

SETEMBRE

Dia 1.— C. E. Pesca B., Ball Popular, Plaça Llibertat, 10 nit.

Dia 2.— C. Excursionista Besalú, excursió familiar. Motor Club V-6: Il Auto Cross Garrotxa. C. E. Pesca: Concurs infantil (8-10 matí), jocs de cucanya (11 a 13), dinar de germanor i repartiment de trofeus «Lliga-84» i «12 hores del Fluvià» (14 hores).

Dia 8: Associació veïns grup del Mont: Festa del grup del Mont.

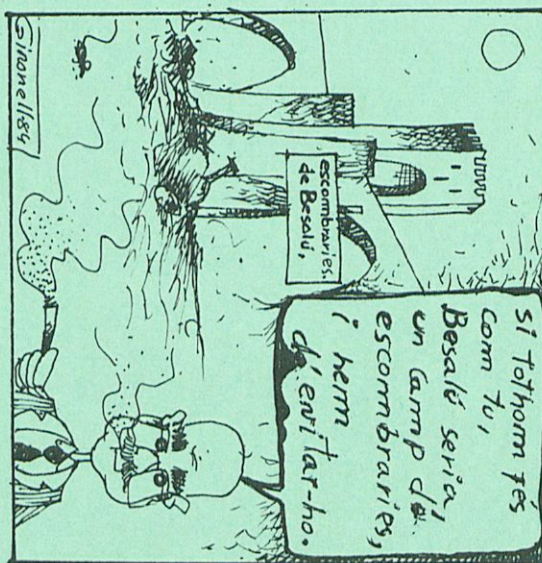
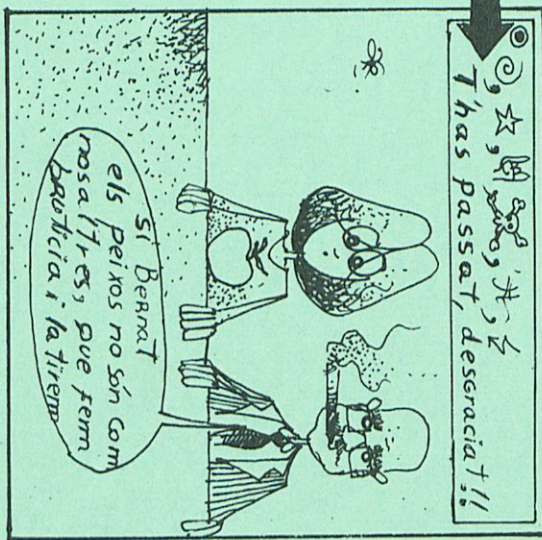
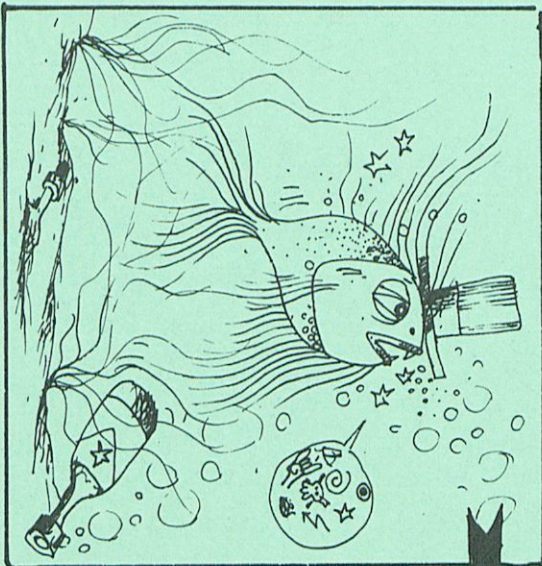
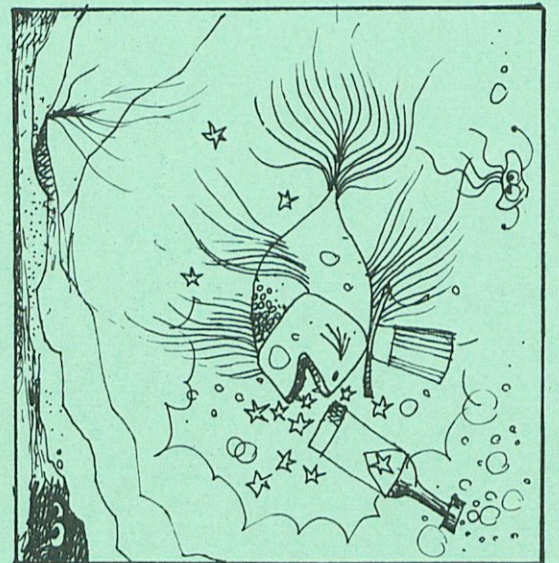
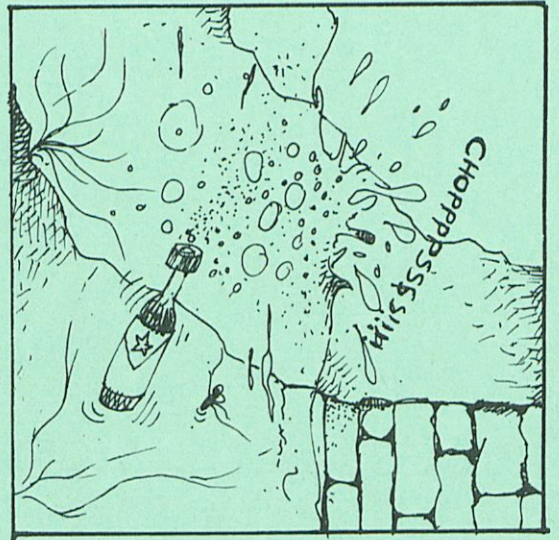
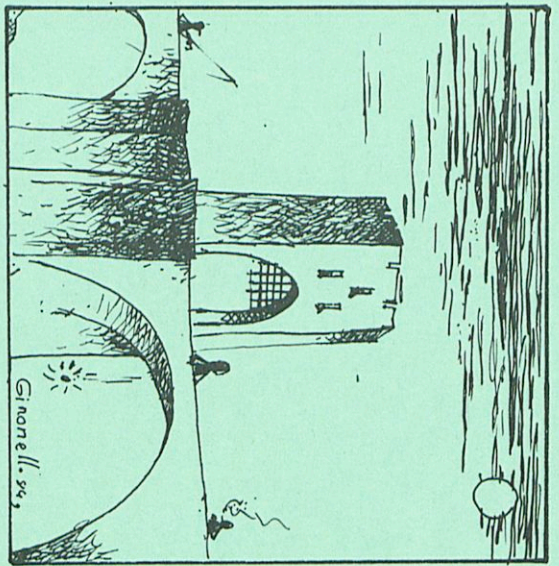
Dia 9: Club Natació Besalú: Fi de curs a la piscina municipal.

Dia 11: Comissió de Festes: Festa Nacional de Catalunya: Sardanes, teatre.

Dia 16: Ajuntament de Sant Ferriol: Aplec de Sant Ferriol.

Dia 23: Foment de la Sardana: Concurs de Colles Sardanes. Motor Club V-6: Il Super Cross de Besalú.

Dies 24, 25 i 26: FESTA MAJOR. Les activitats d'aquests dies, les trobareu al programa de les Festes.

Han col.laborat en aquest número:
BANCA CATALANA i
CAIXA D'ESTALVIS PROVINCIAL